

1821 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ

Αφιέρωμα σε 21+1 αγωνιστές της
Ελληνικής Επανάστασης
από τους μαθητές της Στ΄ τάξης του
2ου Δημοτικού Σχολείου Νέου Ψυχικού

Μάρτιος 2021

1821-2021

Η Ελληνική Επανάσταση ξεκίνησε χάρις στην τόλμη όλων εκείνων των επιφανών και αφανών αγωνιστών.

Αυτοί οι κληρικοί και λαϊκοί, οι άνδρες και οι γυναίκες κατόρθωσαν το ακατόρθωτο.

Μας ελευθέρωσαν!

200 χρόνια μετά εξακολουθούν να εμπνέουν, να συγκινούν, να φωτίζουν τον δρόμο για τις επόμενες γενιές.

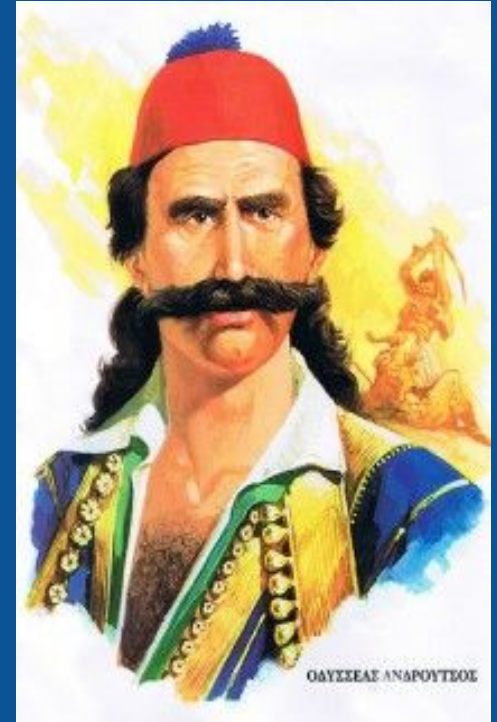
Είναι οι φλογερές καρδιές που γράφουν την ιστορία.

Κι εμείς με τους πολλούς ή με τους λίγους;

ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ!

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΣ

Ο Οδυσσέας Ανδρούτσος γεννήθηκε το 1788 στην Ιθάκη. Μετά τον θάνατο του πατέρα του, μετακόμισε με τη μητέρα του στη Λευκάδα. Έπειτα πήγε στα Γιάννενα, όπου έγινε αρχηγός της προσωπικής φρουράς του Αλή Πασά. Μετά το θάνατο του Αθανάσιου Διάκου, ο Οδυσσέας Ανδρούτσος πήρε θάρρος και αποφάσισε να βοηθήσει την επανάσταση. Η Φιλική Εταιρεία τον όρισε οπλαρχηγό της Στερεάς Ελλάδας και πήρε μέρος στην μάχη που έγινε στο Χάνι της Γραβιάς. Ο Ανδρούτσος κατηγορήθηκε για προδοσία, φυλακίστηκε στην Ακρόπολη και δολοφονήθηκε το 1825 πριν γίνει η δίκη του.

ΤΟ ΧΑΝΙ ΤΗΣ ΓΡΑΒΙΑΣ

Η μάχη στο Χάνι της Γραβιάς ήταν μία από τις κυριότερες πολεμικές εμπλοκές της Ελληνικής Επανάστασης του 1821. Στη μάχη αυτή που έγινε στις 8 Μαΐου, ο Οδυσσέας Ανδρούτσος με 118 άνδρες κλείστηκαν στο Χάνι και πολέμησαν τον στρατό του Ομέρ Βρυώνη. Η μάχη αυτή είχε σκοπό την καθυστέρηση των Οθωμανών προς την Πελοπόννησο και την τόνωση του ηθικού των εξεγερμένων Ελλήνων.

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟ

Του Ανδρούτσου η μάνα χαίρεται είναι ένα δημοτικό το οποίο αναφέρεται σε εκείνον

Του Ανδρούτσου η μα-του Ανδρούτσου η μάνα χαίρεται

του Ανδρούτσου η μάνα χαίρεται, του Διάκου καμαρώνει.

Γιατί έχουν γιους αρματολούς και γιους καπεταναίους

Ένας στο χάνι της Γραβιάς και άλλος στην Αλαμάνα

Τους Τούρκους εσκορπίσανε σπαχήδες γενιτσάρους.

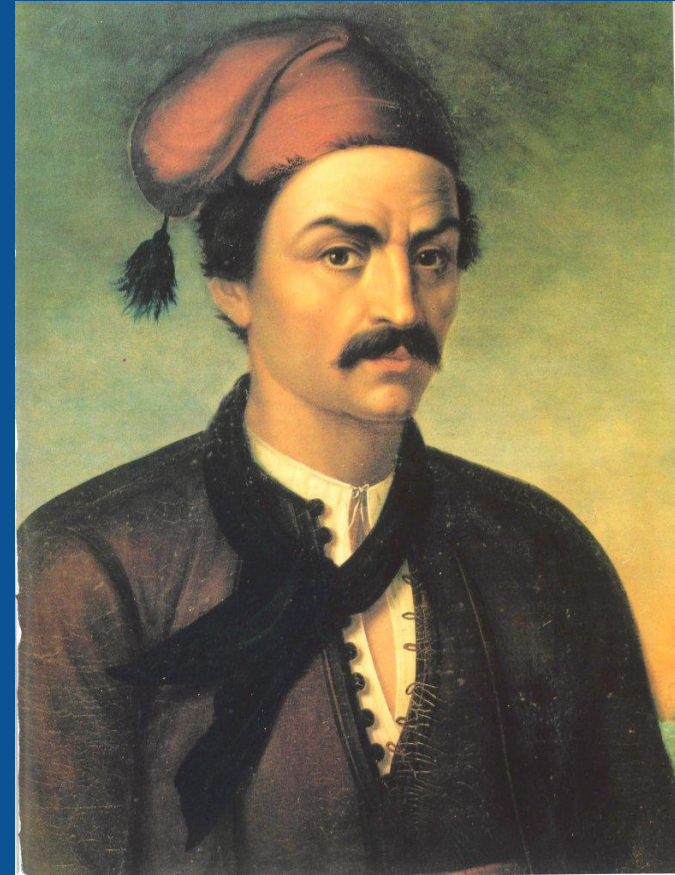
Παναγιώτης Ταρασίδης- Μανόλης Ζερβάκης

Κωνσταντίνος Κανάρης

Ο Κωνσταντίνος Κανάρης γεννήθηκε το 1793 στα Ψαρά, όπου μεγάλωσε. Ήταν το μικρότερο παιδί του Ψαριανού Δημογέροντα Μιχαήλ Κανάρη. Έλληνας επαναστάτης, σπουδαία μορφή του ναυτικού αγώνα κατά την Ελληνική επανάσταση του 1821. Μετέπειτα ναύαρχος και πολιτικός. Διετέλεσε 5 φορές πρωθυπουργός της Ελλάδας.

Δύο γεγονότα καταδεικνύουν τη συμβολή του Κανάρη ως πολιτικού άνδρα στη Νεότερη Ελληνική Ιστορία:

- γίνεται ο πρώτος που συμπληρώνει τέσσερις πρωθυπουργίες από την πλήρη εφαρμογή Συντάγματος στη Χώρα το 1844 και
- είναι ο μόνος πρωθυπουργός που επί των ημερών του η Βουλή ψηφίζει ή αναθεωρεί το Σύνταγμα της Ελλάδας 2 φορές, το 1844 και το 1864.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΝΑΡΗΣ

ΜΟΝ. Α. ΚΟΚΚΙΝΟΥ - Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΙΘΑΓΡΑΦΙΑ

Πυρπόληση Τουρκικής Ναυαρχίδας στη Χίο

Όταν άρχισε η Επανάσταση, ο Κανάρης εγκατέλειψε το εμπορικό ναυτικό, όπου ήταν πλοίαρχος και πήρε μέρος σε καταδρομές εναντίον των Τούρκων. Τον Ιούνιο του 1822 ανατίναξε με το πυρπολικό του, στο λιμάνι της κατεστραμμένης Χίου, την ναυαρχίδα του τουρκικού στόλου, στην οποία βρήκαν το θάνατο ο αρχιναύαρχος Καρά Αλής με περίπου 2.000 οθωμανούς ναύτες και στρατιώτες που γιόρταζαν το Μπαϊράμι, τη μεγαλύτερη θρησκευτική γιορτή των Μουσουλμάνων. Ήταν η εκδίκηση των Ελλήνων για την καταστροφή της Χίου λίγους μήνες νωρίτερα.

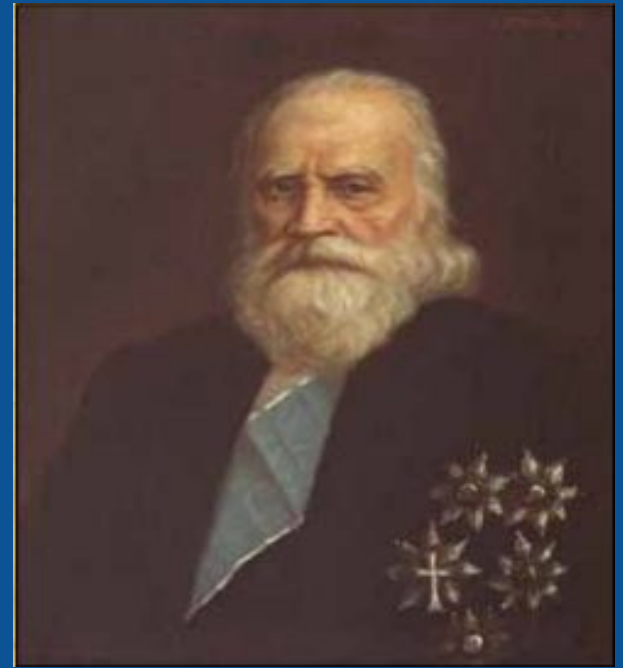
Η Πυρπόληση Τουρκικής Ναυαρχίδας στη Χίο, Νικηφόρος Λύτρας

Ένα τραγούδι προς τον Κανάρη

Κωνσταντή Κανάρη Γεια σου

Μέχρι και ο Βίκτωρ Ουγκώ έγραψε ποίημα για τον Κανάρη

Κανάρη μου! Κανάρη μου! Σ' έχουμε λησμονήσει.
Καθώς απ' τους ηρωισμούς καιρός έχει κυλήσει...
...Κάποια στιγμή κραυγάσαμε: Ελλάδα ηρωίδα,
Του Δημοσθένη Αθήνα εσύ, Σπάρτη του Λεωνίδα,
Κανάρη μας ημίθεε, η δόξα η αστραπή σου
Το πνεύμα μας πλημμύρισαν κι η αποθέωσή σου.

Εδώ είναι ο Κανάρης ως
Πρωθυπουργός της Ελλάδος

Αντιγόνη-Ευανθία Κοντογιάννη
Κωνσταντίνα- Σοφία Άλβαρεζ

Μαντώ Μαυρογένους

Η Μαντώ Μαυρογένους γεννήθηκε το 1796 στην Τεργέστη και καταγόταν από την Μύκονο. Ήταν μορφωμένη από πλούσια οικογένεια και γνώριζε πολλές ξένες γλώσσες. Ο πατέρας της ασχολιόταν με το εμπόριο. Ο Ιωάννης Καποδίστριας της απένειμε τη μοναδική τιμή σε γυναίκα, το αξίωμα του επίτιμου αντιστράτηγου και της παραχώρησε κεντρικό σπίτι στο Ναύπλιο. Έζησε στην Μύκονο και μετά μετακόμισε στην Τεργέστη. Επίσης αρραβωνιάστηκε τον Δημήτριο Υψηλάντη. Τα τελευταία χρόνια εγκαθίσταται στην Πάρο. Πέθανε το 1840 σε ηλικία 44 ετών.

Μάχες που συμμετείχε

Η Μαντώ Μαυρογένους ηγήθηκε στον αγώνα των κατοίκων της Μυκόνου στις 11 Οκτωβρίου του 1822 για την απόκρουση της απόβασης των αλγερινών στο νησί. Επίσης με εξοπλισμένα δικά της πλοία και με δικά της έξοδα καταδίωξε διακόσιους Αλγερινούς που λυμαίνονταν τις Κυκλάδες. Αργότερα πολέμησε στην Κάρυστο, στη Φθιώτιδα και στη Λιβαδειά. Συνέταξε συγκινητική έκκληση προς τις γυναίκες της Γαλλίας, ζητώντας τη συμπαράστασή τους στον πληθυσμό της Ελλάδας. Για τον Αγώνα διέθεσε όλη της την περιουσία.

Σε ποίημα αφιερωμένο στη Μαντώ Μαυρογένους ο Γάλλος ποιητής Λεόν Μπαρά γράφει << Η αρχαιότητα θα της αφιέρωνε ναούς για να διαιωνίσει το λαμπερό της παράδειγμα και θα την έβλεπε σαν μία θεότητα>>.

Ένα τραγούδι για την Μαντώ και την Μπουμπουλίνα

Αφροδίτη Γαβριήλ-Αγάπη Λαμπρινού

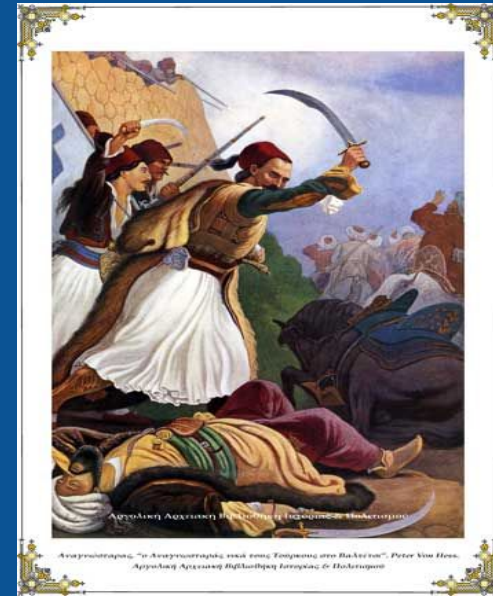
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΛΑΠΟΥΤΑΣ

Ο Δημήτριος Πλαπούτας γεννήθηκε τον Μάιο του 1786 στο χωριό Παλούμπα της Αρκαδίας. Ήταν Στρατηγός (Υπασπιστής) και βουλευτής Καρύταινας από το 1844 έως το 1862. Το ψευδώνυμό του ήταν Δημητράκης. Απεβίωσε στις 5 Ιουλίου του 1864 στον τόπο της γέννησής του. Ήταν γιος του κλέφτη Νικόλα Πλαπούτα. Την περίοδο του 1811 με 1812 κατέφυγε στη Ζάκυνθο, όπου υπηρέτησε ως εκατόνταρχος του Βρετανικού Στρατού. Παντρεύτηκε το 1803 τη Στεκούλα Κολοκοτρώνη, με την οποία δεν απέκτησε παιδιά, όμως σε δεύτερο γάμο απέκτησε μια κόρη.

ΜΑΧΗ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΔΙΑΚΡΙΘΗΚΕ Ο ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΛΑΠΟΥΤΑΣ

Ο Δημήτριος Πλαπούτας διακρίθηκε στη μάχη των Δερβενακίων και στη μάχη της άλωσης της Τριπολιτσάς, αλλά και στη μάχη του Βαλτετσίου. Διακρίθηκε για τη φρόνηση και την ανδρεία του για μια ελεύθερη και ανεξάρτητη Ελλάδα.

ΑΞΙΖΕΙ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΘΕΙ

Απόσπασμα από τη δίκη του μαζί με τον Θ. Κολοκοτρώνη:

Κάποια στιγμή που κάποιος από τους ψευδομάρτυρες μίλησε για τον Γέρο του Μοριά, ο Πλαπούτας σηκώθηκε και είπε:

“Πού ήσασταν εσείς όταν άναβε το σπαθί και το τουφέκι πάνω στο βουνό; Σε ποια σοκάκια ήσασταν κρυμμένοι και ήρθατε τώρα, γυναίκες ντυμένες με αντρικά φορέματα, να πείτε τον Κολοκοτρώνη προδότη; Κι αν το πείτε, ποιος Έλληνας θα το πιστέψει;”

ΗΛΙΑΣ ΤΡΥΦΕΡΗΣ-ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΠΕΤΡΑΚΙΣ

Κωνσταντίνος Λαγουμιτζής

Ένας “άγνωστος” αγωνιστής του Αγώνα ήταν ο Κωνσταντίνος Λαγουμιτζής.

Ο αγωνιστής γεννήθηκε στο χωριό Χόρμοβο το 1781 στη σημερινή νότια Αλβανία (Βόρεια Ήπειρο). Το πραγματικό του επώνυμο ήταν Παπακυριακού, όμως τον αποκαλούσαν και Χορμοβίτη και Λαγουμιτζή.

Έμεινε γνωστός ως Λαγουμιτζής, καθώς κατασκεύαζε υπόγειες σήραγγες και λαγούμια τοποθετώντας πυρομαχικά. Με το ξέσπασμα της Επανάστασης θέλησε να χρησιμοποιήσει τις γνώσεις του στον Αγώνα. Τα λαγούμια του Κωνσταντίνου Λαγουμιτζή έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην αντίσταση του Μεσολογγίου και έσωσαν την Ακρόπολη και τον Παρθενώνα από βέβαιη καταστροφή.

Κωνσταντίνος Λαγουμιτζής - Μεσολόγγι

Μετά από την άλωση της Ακρόπολης μετέβη στο Μεσολόγγι. Με σύνολο 18 ικανών ανδρών στη δούλεψή του κατάφερε να ανοίξει τους υπονόμους μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα. Ο αγωνιστής παρέμεινε στο Μεσολόγγι μέχρι την ιστορική έξοδο κάθοντας στην πρώτη γραμμή με τους συμπατριώτες του. Πέθανε πάμπτωχος το 1851 σε ηλικία 70 χρονών. Προς τιμήν του ο Δήμος Αθηναίων έδωσε το επώνυμό του σε κεντρική λεωφόρο στην περιοχή του Νέου Κόσμου.

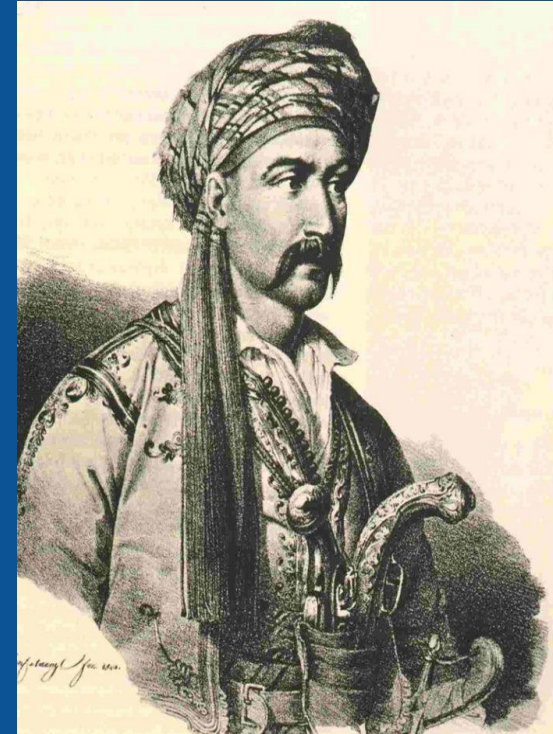
Αντώνης Τσίκας

Θεόδωρος Βρυζάκης - Έξοδος Μεσολογγίου

Νικηταράς (ο Τουρκοφάγος)

Ο Νικήτας Τουρκολέκας, όπως ήταν το οικογενειακό του επώνυμο, ένας από τους πιο γενναίους ήρωες του 1821. Γεννήθηκε το 1787 στο χωριό Τουρκολέκα Μεγαλόπολης. Τίμιος και ανιδιοτελής, από την αρχή της επανάστασης, βρισκόταν πάντα στην πρώτη γραμμή στο πλευρό του θείου του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη. Ο Νικηταράς το 1818 μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία και δεν κράτησε το οικογενειακό του επώνυμο, αλλά το υποκοριστικό Σταματελόπουλος. Στον ελληνικό λαό, όμως, έμεινε με το αγαπημένο του προσωνύμιο Νικηταράς, που του αποδόθηκε μετά τη Μάχη στα Δερβενάκια. Μετά την εξέγερση το 1843 του απονεμήθηκε ο βαθμός του υποστράτηγου. Έφυγε από τη ζωή το Σεπτέμβριο του 1849.

Η μάχη των Δολιανών και Βερβένων

Η Μάχη των Δολιανών και Βερβένων πραγματοποιήθηκε τον Μάιο του 1821, ανάμεσα στους επαναστατημένους Έλληνες, οι οποίοι είχαν αρχηγό τον Νικητάρá, και στους Τούρκους, στα Άνω Δολιανά και στα Βέρβενα της Αρκαδίας. Στις 18 Μαΐου 1821, οι Τούρκοι, με 4.000 άνδρες και κανόνια, βγήκαν από την Τριπολιτσά με στόχο τη διάλυση του Ελληνικού στρατοπέδου στα Βέρβενα. Στην αρχή οι Τούρκοι εξολόθρευσαν πολλούς Έλληνες. Όμως, όταν πλησίασαν στα Δολιανά, αντιμετώπισαν τον Νικητάρá, ο οποίος με 120 ενόπλους κατάφερε να σταματήσει τους Τούρκους, προκαλώντας τους μεγάλες απώλειες.

Νικηταράς

Η Μάχη των Δολιανών ή ο Στρατηγός Νικηταράς

Πάλιν άρχισ' ο πόλεμος,
Και των Τούρκων ο όλεθρος.
Και στα Δολιανά ένας κρότος
Που ερράγησεν ο τόπος.
Ω ήρωα Νικηταρά!
Το αίμα των Τούρκων βοά,
Για να παύσης το σπαθί σου
Την Ελληνικήν ορμή σου.

Παναγιώτης Κάλλας

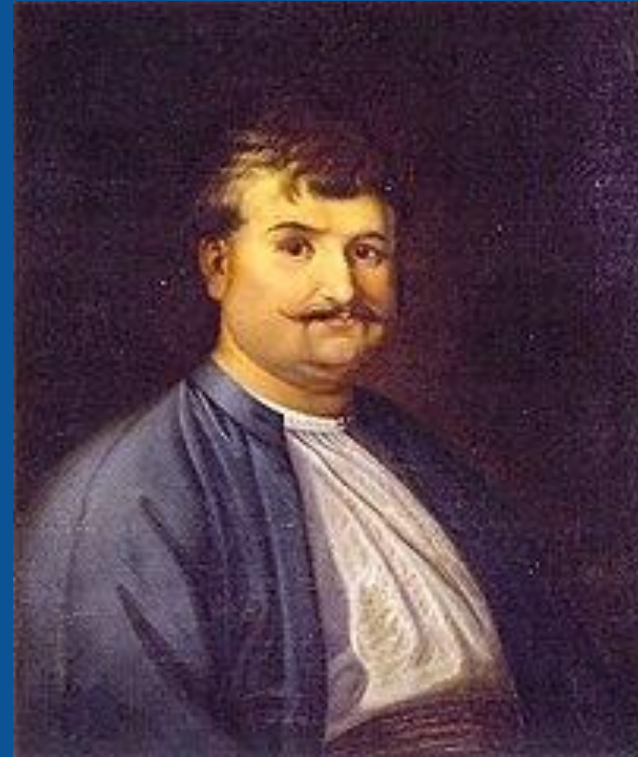
[Κλέφτικο-Ηρωικό τραγούδι για τον Νικηταρά](#)

Σταμάτης Μωραΐτης,
Κωστής Πανδής

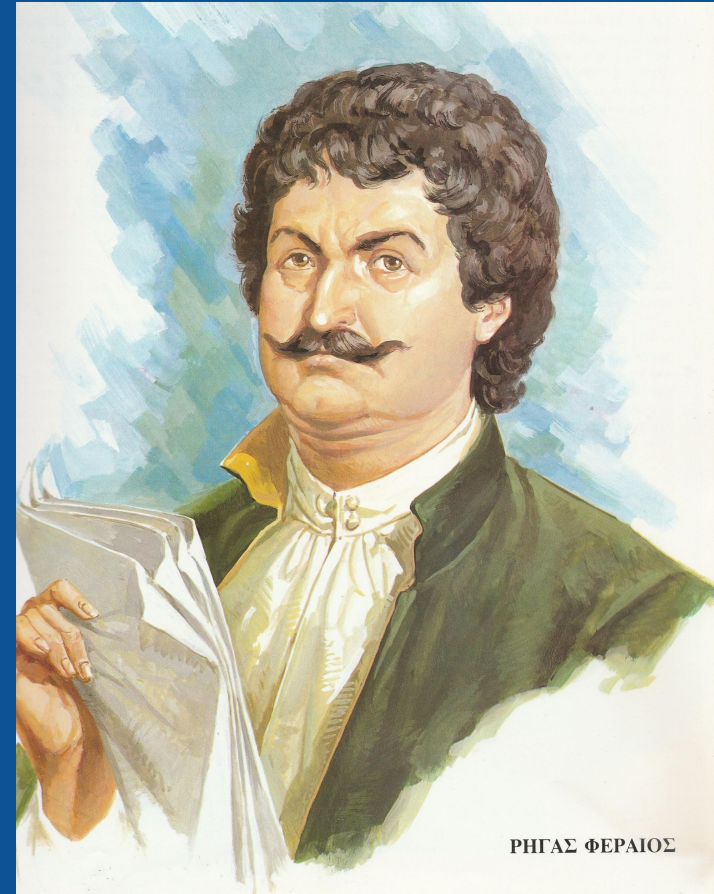
Ρήγας Φεραίος - Βελεστινλής

Ο Ρήγας Φεραίος αν και πέθανε πριν την επανάσταση πρόσφερε πολλά για την ελευθερία του τόπου που τώρα ονομάζουμε Ελλάδα. Γεννήθηκε το 1757 και πέθανε το 1798. Αν και το βαπτιστικό του όνομα ήταν Αντώνιος Κυριαζής, υπέγραφε ως Ρήγας Βελεστινλής ή Ρήγας Θεσσαλός. Μετά τον θάνατό του τον ονόμασαν “Φεραίό”.

Ρήγας Φεραίος - Βελεστινλής

Ο Ρήγας Φεραίος μορφώθηκε και έπειτα έγινε γνωστός συγγραφέας. Ανάμεσα στα έργα του αυτό που ξεχώρισε ήταν ο Θούριος. Είχε ένα όραμα για τα ενωμένα Βαλκάνια στα οποία η Ελλάδα θα είχε την κυρίαρχη θέση. Αποπειράθηκε να συναντηθεί με τον Ναπολέοντα μα συνελήφθη από τους Αυστριακούς και παραδόθηκε στους Οθωμανούς οι οποίοι τον σκότωσαν δια στραγγαλισμού και έριξαν το σώμα του στο Βελιγράδι, στον ποταμό Δούναβη.

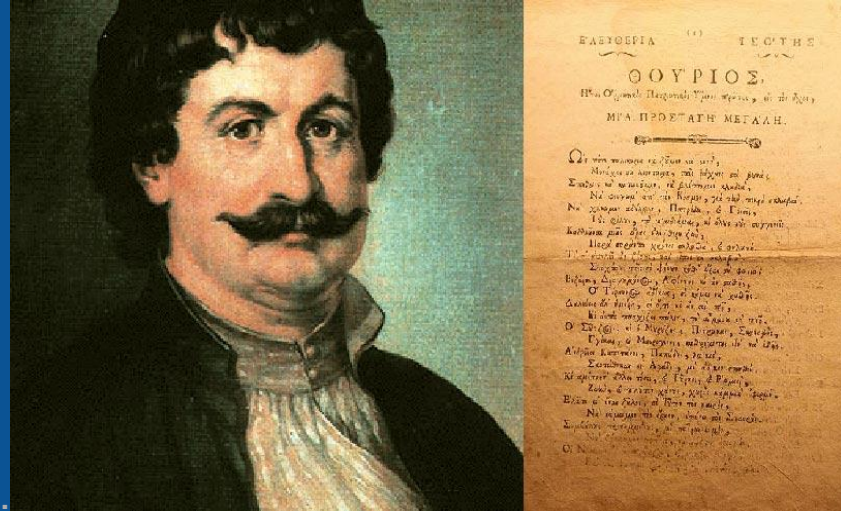

ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ

Ρήγας Φεραίος - Βελεστινλής

Ο Θούριος είναι το πιο γνωστό έργο του Ρήγα Φεραίου και το έγραψε το 1797 για να ξεσηκώσει τους Έλληνες.

Ός πότε παλικάρια να ζούμεν στα στενά,
Μονάχοι σα λιοντάρια, σταις ράχαις στα βουνά;
Σπηλαίς να κατοικούμεν, να βλέπωμεν κλαδιά,
Να φεύγωμ' απ' τον Κόσμον, για την πικρή σκλαβιά.
Να χάνωμεν αδέρφια, Πατρίδα, και Γονείς,
Τους φίλους, τα παιδιά μας, κι' όλους τους συγγενείς.
Καλλιώναι μίας ώρας ελεύθερη ζωή,
Παρά σαράντα χρόνοι σκλαβιά, και φυλακή.

Γιάννης Γκούμας
Μάξιμος Αγγελίδης
Χάρης Ανδρεόπουλος

Μιχαήλ Κοκκίνης

Μιχαήλ Κοκκίνης ήταν ένας μηχανικός που γεννήθηκε στην Χίο. Σπούδασε στην Βιέννη και γνώριζε γαλλικά, ιταλικά και ρουμάνικα. Από το 1810 μέχρι το 1821 δίδαξε μαθηματικά και γερμανικά. Μυήθηκε στην Φιλική Εταιρεία και έλαβε μέρος στην επανάσταση στην Μολδοβλαχία. Τον Φεβρουάριο του 1823 φτάνει από Ιταλία στο Μεσολόγγι, όπου ανέλαβε τη δημιουργία τείχους για την προστασία του Μεσολογγίου.

Φωτογραφία του από 27 Δεκεμβρίου 1826 ακριβήματος του μηχανικού Μιχαήλ Π. Κοκκίνη (Εθνικόν Ιστορικόν Μουσείον Αθηνών). Τα υπό στοιχ. Α, β, γ είναι συμπληρωματικό έργο που είχε ζητήσει τότε ο Κοκκίνης να εκτελεστούν αλλά δεν εκτελέστηκαν.

Μιχαήλ Κοκκίνης Μεσολόγγι

Την νύχτα, άνδρες, γυναίκες και παιδιά μάζευαν ερείπια από τα σπίτια που είχαν καταστραφεί από οβίδες και τα ενσωμάτωναν στο τείχος. Έτσι, κάθε βράδυ το τείχος ανακατευαζόταν. Για την ημέρα που θα έδιναν την τελευταία μάχη ο Κοκκίνης είχε κατασκευάσει κάτι τελευταίο, τις γέφυρες πάνω στις οποίες θα πατούσαν οι Έλληνες για να περάσουν από τις τάφρους και να ορμήξουν στον εχθρό για την ελευθερία τους. Τις είχε φτιάξει κρυφά, λίγους μήνες πριν την έξοδο και τις είχε κρύψει στην αυλή του σπιτιού του Νότη Μπότσαρη.

Η γέφυρα του Κοκκίνη απεικονίζεται στον πίνακα του Βρυζάκη «Έξοδος του Μεσολογγίου».

Ανδρέας Μιαούλης

Γεννήθηκε στις 20 Μαΐου 1769 στα Φύλλα της Εύβοιας και πέθανε στην Αθήνα στις 11 Ιουνίου 1835 από φυματίωση. Ενταφιάστηκε σε ακτή του Πειραιά, η οποία από τότε ονομάστηκε Ακτή Μιαούλη.

Το πραγματικό του επίθετο ήταν Βώκος ή Μπώκος. Για το παρωνύμιο Μιαούλης υπάρχουν δύο εκδοχές: Η μία ότι του το έδωσαν οι ναύτες του, όταν τους έδινε τη διαταγή «Μία ούλοι!» για να κωπηλατούν συγχρόνως. Η δεύτερη, από ένα πλοίο που αγόρασε, με την ονομασία «Μιαούλ» που σημαίνει 'μικρή βάρκα'.

Ήταν Ναύαρχος του ελληνικού στόλου κατά την Επανάσταση του 1821 και διαδραμάτισε πρωταγωνιστικό ρόλο στην επανάσταση καθώς και στη μετέπειτα πολιτική ζωή του νέου ελληνικού κράτους. Τιμήθηκε πολλές φορές από το Ελληνικό κράτος.

Ο γιος του Αθανάσιος Μιαούλης έγινε, μετέπειτα, πρωθυπουργός της Ελλάδας.

Ανδρέας Μιαούλης - Η Ναυμαχία του Γέροντα

Μία από τις σπουδαίες ναυμαχίες στις οποίες συμμετείχε ο Μιαούλης ήταν στον κόλπο του Γέροντα η οποία πραγματοποιήθηκε στα τέλη Αυγούστου του 1824. Εκεί ο Μιαούλης μαζί με άλλους ναύτες συνέτριψαν τον τουρκαιογυπτιακό στόλο καθώς χρησιμοποιήθηκαν με επιτυχία τα πυρπολικά καταστρέφοντας μια φρεγάτα με 1000 στρατιώτες και ναύτες. Προκαλώντας σύγχυση με τους ελιγμούς του, ο Ανδρέας Μιαούλης νίκησε τον Τουρκαιογυπτιακό στόλο τρέποντάς τους σε φυγή.

Ανδρέας Μιαούλης - Ποιήματα για τον Μιαούλη

Της Ύδρας γέννημα εγώ
τους Τούρκους πολεμούσα
για σε πατρίδα μου γλυκιά
έκανα ό,τι μπορούσα.

Τα πλούτη, τα καράβια μου
τα χάρισα σε σένα
και τώρα τα ελληνόπουλα
ζούνε ευτυχισμένα.

Καραβοκύρης τολμηρός, της Ύδρας το
καμάρι, Ανδρέας Μιαούλης είν' το
όνομά μου, γνωστός για την εξυπνάδα
μα και για την λεβεντιά μου.

Με τα ηρωικά μου παλικάρια, στον
Γέροντα πολεμήσαμε και τον εχθρό
νικήσαμε.

Σε σπετσιώτικα, υδραίικα και ψαριανά
καράβια, παλέψαμε όλοι μαζί με μια
ψυχή με μια φωνή και τα πυρπολικά
έδωσαν στον εχθρό χαριστική βολή.

Αντώνης Χουρδάκης, Σπύρος Κούκλης,
Δημήτρης Σερρέλης

Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα - Βιογραφία

Η Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα είχε καταγωγή από την Ύδρα. Γεννήθηκε μέσα στις φυλακές της Κωνσταντινούπολης στις 11 Μαΐου του 1771 και απεβίωσε στις Σπέτσες στις 22 Μαΐου του 1825 σε ηλικία 54 ετών. Ήταν κόρη του Υδραίου πλοιάρχου Σταυριανού Πινότση.

Παντρεύτηκε 2 φορές και απέκτησε εννιά παιδιά. Και οι δύο σύζυγοί της της άφησαν μεγάλη περιουσία, την οποία ξόδεψε εξ ολοκλήρου για να αγοράσει καράβια και εξοπλισμό για την Ελληνική Επανάσταση.

Η Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα έγινε μέλος της Φιλικής Εταιρείας το 1819.

Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα - Μάχες που συμμετείχε

Στην επανάσταση του 1821 είχε αναλάβει να αρματώνει, να συντηρεί και να πληρώνει μόνη της τον στρατό. Αρμάτωσε το πλοίο “Αγαμέμνων”, το πρώτο ελληνικό πλοίο που πήρε μέρος στην Επανάσταση. Είχε 18 κανόνια και κόστισε 75.000 τάλαρα. Έτσι τα δύο πρώτα χρόνια της Επανάστασης είχε ξοδέψει όλη της την περιουσία. Συμμετείχε στην πολιορκία της Μονεμβασιάς, την άλωση της Τριπολιτσάς και την κατάληψη του Παλαμηδίου.

Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα

Τώρα που ο νους πάει στου ξεσηκωμού
τα επίσημα και τα' άγια χρόνια εκείνα,
σε ξαναφέρνω μπρος μου πρώτη εσένανε,
ατρόμητη, ατσαλένια Μπουμπουλίνα.

Ω! των καπεταναίων, καπετάνισσα!
που κυβερνάς του τιμονιού το δοιάκι,
στο πρόσταγμά σου ο άνδρας υποτάζεται
και φαίνεται σαν άπραγο παιδάκι.

Σου καμαρώνω το κορμί το μπρούντζινο,
τα χέρια τα τραχιά και τα μαλλιά σου,
που αναλυτά σαν φίδια αναταράζονται
Και μοναχά αποφεύγω τη ματιά σου.

Κι εγώ, γυναίκα σημερινή, λαχτάρησα
στα θεία ετούτα λόγια της καρδιάς σου,
κι ήρθα με την ψυχή μου και γονάτισα
κάτω απ' το φως το πράο της ματιάς σου.

ποίημα από τη Μυρτιώτισσα

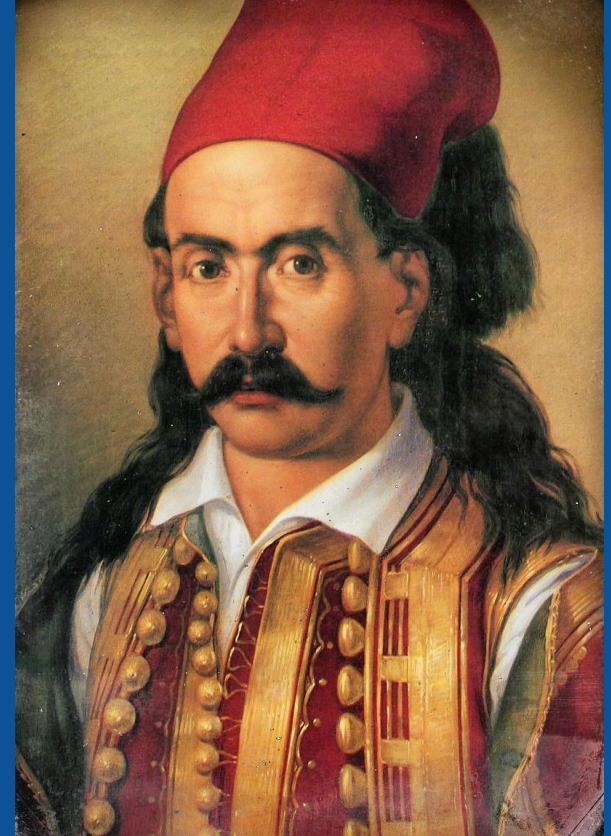
Τραγούδι:

<https://video.link/w/tVZbc>

Χριστίνα Στεφανή - Χάρις Σαράκη

Μάρκος Μπότσαρης

Ο Μάρκος Μπότσαρης γεννήθηκε το 1790 στο Σούλι. Ήταν γιος του Κίτσου Μπότσαρη, ο οποίος αποτέλεσε ηγετική μορφή στην φάρα των Μποτσαραίων. Μετά την κατάληψη του Σουλίου από τον Αλή Πασά το 1803, ο Μπότσαρης, ο πατέρας του και χιλιάδες άλλοι Σουλιώτες κατέφυγαν στην Κέρκυρα, λόγω των διωγμών κατά των Σουλιωτών. Το 1813 ο Μάρκος Μπότσαρης εντάσσεται στην Φιλική Εταιρεία. Ο Μπότσαρης, στα τέλη του φθινοπώρου του 1822, ήρθε σ' επαφή με τον Τούρκο πασά Ομέρ Βρυώνη, που πολιορκούσε το Μεσολόγγι και άρχισε διαπραγματεύσεις μαζί του για την παράδοση της πόλης. Έδωσε έτσι χρόνο στους Έλληνες να οχυρωθούν.

Αξίζει να αναφερθεί

Μία από τις σημαντικότερες μάχες είναι αυτή στο Κεφαλόβρυσο το 1823. Στην μάχη αυτή, οι Σουλιώτες εξόντωσαν χιλιάδες Οθωμανούς στρατιώτες και κέρδισαν πολλά λάφυρα, αποδεικνύοντας για άλλη μια φορά τη φήμη τους ως γενναίοι και αδάμαστοι πολεμιστές. Δυστυχώς, ο Μάρκος Μπότσαρης δεν είδε τον στρατό του να νικάει, διότι σκοτώθηκε στην αρχή της μάχης από εχθρικό βόλι. Ένας από τους γενναιότερους αγωνιστές της Επανάστασης, ο Μπότσαρης, είχε θυσιαστεί στον αγώνα για την ελευθερία.

Filippo Marsigli , Μουσείο Μπενάκη

Τραγούδι και σημαντικό γεγονός

Τραγούδι προς τιμήν του Μάρκου Μπότσαρη

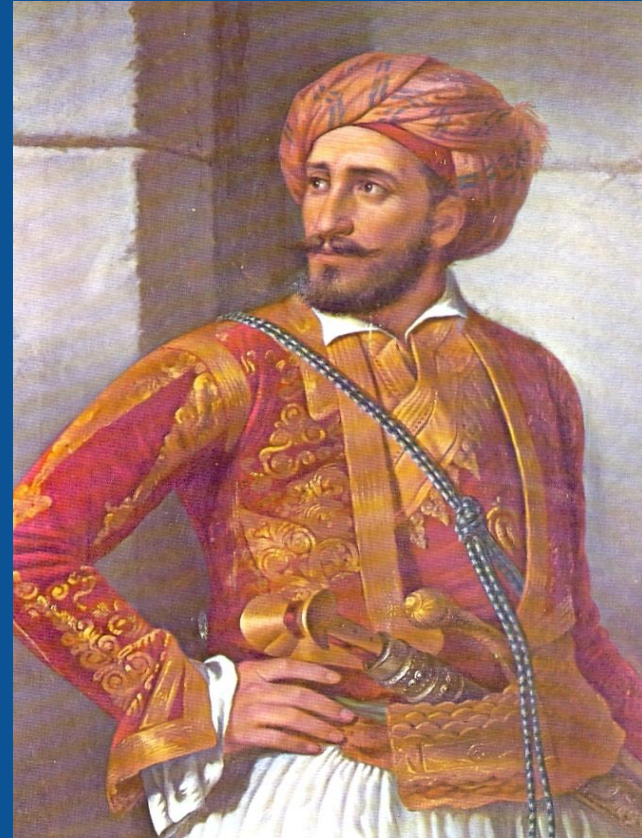
Ένα πουλί θαλασσινό, καημένε Μάρκο Μπότσαρη
γιε μ'κι ένα πουλί βουνίσιο, Μάρκο Μπότσαρη Σουλιώτη
Πέτρα την πέτρα περπατούν, καημένε Μάρκο Μπότσαρη
γιε μ'κλαδάκι σε κλαδάκι, Μάρκο Μπότσαρη Σουλιώτη

Οι Έλληνες οπλαρχηγοί εκείνη την εποχή ήταν διχασμένοι μεταξύ τους για τη στρατηγεία. Μπροστά στον κίνδυνο που τους απειλούσε, ο Μπότσαρης κάλεσε τους οπλαρχηγούς να συμφιλιωθούν και ενωμένοι ν'απωθήσουν τους Τούρκους, δίνοντας ο ίδιος το παράδειγμα, σκίζοντας το δίπλωμα της στρατηγίας του.

Δέσποινα Χουρδάκη
Ειρήνη Σταυρογιάννη

Ιωάννης Μακρυγιάννης

Ο Ιωάννης Μακρυγιάννης γεννήθηκε το 1797 στην Αβορίτη Φωκίδας. Πέθανε στις 27 Απριλίου 1864 στην Αθήνα. Ήταν σημαντικός αντιστράτηγος καθώς και πολιτικός, έμπορος, συγγραφέας. Οι γονείς του ήταν ο Δημήτριος και η Βασιλική Τριανταφύλλου, αφού το όνομα «Μακρυγιάννης» ήταν απλά ένα παρατσούκλι λόγω του υψηλού αναστήματος του. Πέρασε δύσκολα παιδικά χρόνια, αφού μεγάλωσε χωρίς τον πατέρα του ο οποίος σκοτώθηκε σε συμπλοκή με τους Τούρκους στην Λιβαδειά. Σε ηλικία 7 ετών δόθηκε σε έναν πλούσιο έμπορο της πόλης, που τον κακομεταχειριζόταν.

Αξίζει να αναφερθεί

Το 1820 μύηθηκε στη Φιλική Εταιρεία. Πήρε μέρος στις μάχες του Σταυρού και στην πολιορκία της Άρτας. Στις 4 Ιουλίου του 1822, πολέμησε στη μάχη του Πέτα, όπου τραυματίστηκε ελαφρά στο πόδι. Την 1η Ιανουαρίου 1823, ο Μακρυγιάννης διορίστηκε «Επιστάτης της Δημοσίας Τάξεως» στην απελευθερωμένη Αθήνα.

Λόγια από τα απομνημονεύματα

«Ἄν θέλωμεν τό λίγο
νά γένη μεγάλο, πρέπει
νά λατρεύωμεν Θεόν,
ν' ἀγαπάμε πατρίδα·
νά χωμεν ἀρετή·
τά παιδιά μας
νά τά μαθαίνωμεν
γράμματα κι ἠθική.»

Στρατηγός Μακρυγιάννης.

τραγούδι:

[Μπάρμπα Γιάννη Μακρυγιάννη](#)

Ευαγγελία Μανάκου,
Κυριακή Χήτα

Γρηγόριος Δικαίος (Παπαφλέσσας)

Ο Γρηγόριος Δικαίος (Παπαφλέσσας), γεννήθηκε το 1788 στο χωριό Πολιανή στη Μεσσηνία. Παρακολούθησε το φημισμένο σχολείο της Δημητσάνας, από όπου αποφοίτησαν πολλοί Έλληνες εθνικοί ήρωες. Συνειδητοποιώντας ότι κινδύνευε από τη δράση του, στάλθηκε το 1815 για να γίνει ιερέας ή μοναχός, παίρνοντας το εκκλησιαστικό όνομα Γρηγόριος Φλέσσας ή Παπαφλέσσας. Μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία. Έβγαζε επαναστατικούς λόγους με σκοπό την εξέγερση των Ελλήνων. Συμμετείχε σε πολλές μάχες στην απελευθέρωση της Καλαμάτας, στα Δερβενάκια, στο Μανιάκι. Επίσης χρησιμοποίησε το αξίωμά του ως υπουργός Εσωτερικών της Ελλάδας για την απελευθέρωση του Κολοκοτρώνη, μα παρόλο που δε τα κατάφερε, έπαιξε ρόλο η γνώμη του και αργότερα αποφυλακίστηκε.

Αξίζει να αναφερθεί: Η ΜΑΧΗ ΣΤΟ ΜΑΝΙΑΚΙ

Στις 20 Μαΐου 1825 δόθηκε στο Μανιάκι της Μεσσηνίας μια από τις πλέον άνισες μάχες της επανάστασης του 1821, ανάμεσα στους Έλληνες, που είχαν επικεφαλής τον Παπαφλέσσα και τα αιγυπτιακά στρατεύματα του Ιμπραήμ. Στόχος των Ελλήνων ήταν να μην αφήσουν τον Ιμπραήμ να περάσει στο εσωτερικό της Πελοποννήσου. Στη μάχη αυτή που σκοτώθηκε ο Παπαφλέσσας, έχασαν τη ζωή τους περισσότεροι από 1.500 Έλληνες αλλά και πολύ περισσότεροι Αιγύπτιοι. Δυστυχώς, τα ελληνικά στρατεύματα ηττήθηκαν. Εκεί σκοτώθηκε ο Παπαφλέσσας.

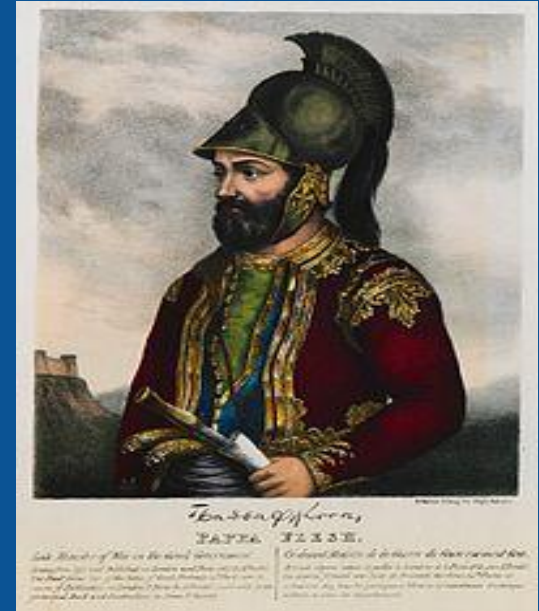

Παπαφλέσσας: Απόσπασμα από ποίημα .

“Μα ο Παπα- Φλέσσας έμεινε σκέτος ο Παπαφλέσσας.

Ούτ’άγιος κηρύχτηκε ούτε ονομάσθη μέγας
γιατί αυτός δεν έσφαξε αδέρφια για το θρόνο
ούτε και την εξόντωση εσκέφθη των Ελλήνων
μα έπεσε μαχόμενος σε μάχη μ’ αλλόφυλους
που μπήκαν και αφάνιζαν την δύστυχη πατρίδα.

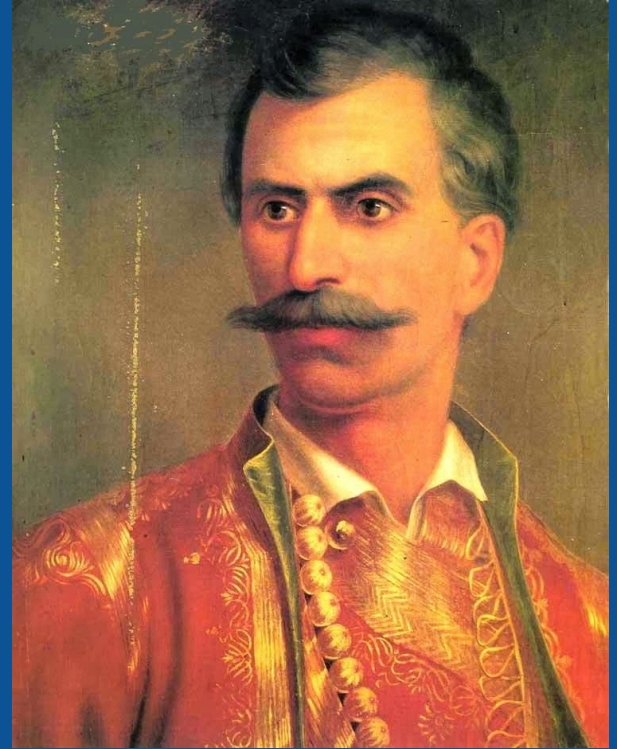
Γιάννης Υφαντής

Μάρκος Περιστερόπουλος
Παναγιώτης Κούκλης

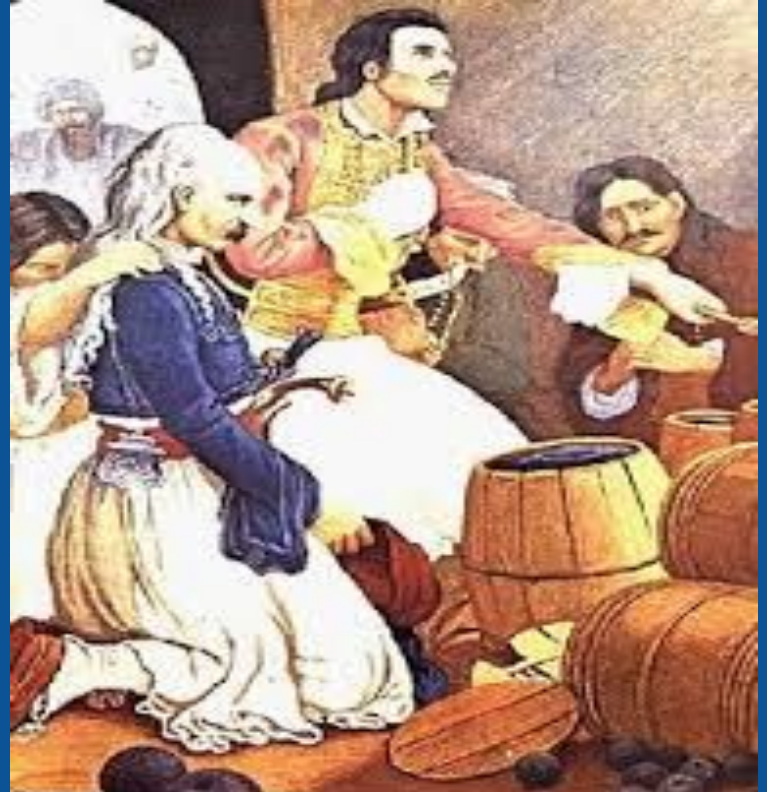
Γεωργάκης Ολύμπιος

Ο Γεωργάκης Ολύμπιος γεννήθηκε στο Λιβάδι Λάρισας, στις 4 Μαρτίου του 1772 και πέθανε στη Μονή Σέκου, στην Μολδαβία ή αλλιώς η σημερινή Κομητεία Νεάμτς, τον Σεπτέμβριο του 1821. Ήταν αρματολός. Φιλικός, αγωνιστής της Ελληνικής Επανάστασης, από τους πιο άξιους συνεργάτες του Αλέξανδρου Υψηλάντη κατά τον αγώνα στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες.

Σημαντικότερη μάχη [Μονή Σέκου]

Η μάχη πραγματοποιήθηκε τον Σεπτέμβριο του 1821 στη Μολδαβία, στην περιοχή της σημερινής Κομητείας Νεάμτς. Ο Ολύμπιος σκοτώθηκε κατά την πολιορκία της Μονής Σέκου από τους Τούρκους, όταν ανατίναξε την πυριτιδαποθήκη, για να μην πέσουν, αυτός και οι σύντροφοί του, στα χέρια των Τούρκων.

Τραγούδι για τον Γεωργάκη Ολύμπιο

Αφήνω γεια στον Όλυμπο
και γεια στα Κορφοβούνια
σε σας λημέρια μ'έρημα
πλατάνια με τους ίσκιους
Γιωργάκη μ' καπετάνιε μου
Του ήλιου το ξεφτέρι
Βρυσούλες με τα κρύα νερά
Και χαμηλοί μου κάμποι
Αφήνω γεια στους σταυραητούς
Και σ' όλα τα ξεφτέρια

Τραγούδι: [Αφήνω Γεια](#)

ΗΛΙΑΣ ΜΙΧΑΛΑΣ - ΝΗΡΕΟΝ ΡΟΥΣΙ

Κίτσος Τζαβέλας

Ο Κυριάκος (Κίτσος Τζαβέλας) γεννήθηκε στο Σούλι το 1800. Το 1820 επέστρεψε μαζί με τους Σουλιώτες στην πατρίδα του, αφού είχε καταφύγει με την οικογένειά του στην Κέρκυρα το 1803.

Ανακηρύχθηκε καπετάνιος-αρχηγός στη Στερεά Ελλάδα. Πήρε μέρος στην άμυνα του Μεσολογγίου και ήταν αρχηγός στην έξοδο.

Συνεργάστηκε με τον Καραϊσκάκη και διακρίθηκε στη μάχη της Άμπλιανης τον Ιούλιο του 1824. Έπειτα πολέμησε τον Ιμπραήμ στο Κρεμμύδι της Πύλου τον Απρίλιο του 1825 και σώθηκε την τελευταία στιγμή.

Κίτσος Τζαβέλας, Καρλ Κράτσαϊζεν

Η Μάχη της Άμπλιανης

Η Μάχη της Άμπλιανης, έγινε 14 Ιουλίου 1824.

Οι Έλληνες ήταν στρατοπεδευμένοι στην Άμπλιανη ανάμεσα στα Σάλωνα και το Χάνι της Γραβιάς. Εκεί, βρίσκονταν 2.000 περίπου Έλληνες. Η Μάχη άρχισε με πρώτο βήμα να κάνουν οι Τούρκοι. Οι Έλληνες τους αντιμετώπισαν με γενναιότητα και τους ανάγκασαν να οπισθοχωρήσουν κι όπως οι εχθροί σπρώχνονταν ποιος θα προσπεράσει τον άλλον, γκρεμίζονταν στο βάραθρο και τσακίζονταν πάνω στα βράχια.

Νίκησαν οι Έλληνες παίρνοντας αρκετά λάφυρα και κατατροπώνοντας τους Οθωμανούς.

Αξίζουν να αναφερθούν

- Κατά την ηρωική έξοδο των Μεσολογγιτών (10 Απριλίου 1826), ηγήθηκε 2.500 ανδρών, από τους οποίους διασώθηκαν οι 1.300.
- Πήρε μέρος στις μάχες της Αττικής, το 1827 και μετά τον θάνατο του Γεωργίου Καραϊσκάκη του ανατέθηκε προσωρινά η αρχιστρατηγία.
- Ο Ιωάννης Καποδίστριας τον έκανε χιλιάρχο. Στα χρόνια της Αντιβασιλείας ρίχτηκε στη φυλακή, μαζί με τον Κολοκοτρώνη.
- Ο Όθωνας τον έκανε υποστράτηγο και αργότερα αντιστράτηγο και υπασπιστή του.
- Το 1844 ανέλαβε Υπουργός Στρατιωτικών στην κυβέρνηση του Ιωάννη Κωλέττη και μετά τον θάνατό του, τον διαδέχθηκε στην πρωθυπουργία στις 5 Σεπτεμβρίου 1847. Κατά τη διάρκεια της σύντομης πρωθυπουργίας του απέτυχε να εξασφαλίσει την ενότητα της κυβέρνησής του.

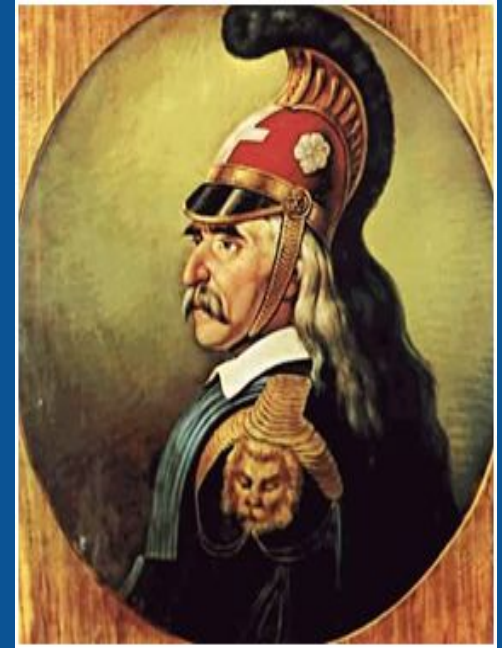
Ο Κίτσος Τζαβέλας βρισκόταν στα Τριζόνια της Δωρίδας. Απ' αυτά γράφει στις 10 του Ιούλη 1824 στην κυβέρνηση:
«Ενταύθα επληροφορήθην ότι επλησίαζον οι εχθροί εις τα Σάλωνα. είδον τον κίνδυνον της πατρίδος και την απελπισίαν των αδυνάτων, και απεφάσισα να υπάγω αυτός εγώ εναντίον των».

Αφροδίτη Σαραντοπούλου Ελένη Σπανού

Θεόδωρος Κολοκοτρώνης

Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης γεννήθηκε στη Μεσσηνία στις 3 Απριλίου του 1770 και πέθανε στις 4 Φεβρουαρίου του 1843. Ήταν Έλληνας αρχιστράτηγος, σπλαρχηγός, σύμβουλος της Επικρατείας. Μυήθηκε μέγας στη Φιλική Εταιρεία κι άρχισε να προετοιμάζει την επανάσταση στην Πελοπόννησο. Απέκτησε το προσωνύμιο «Γέρος του Μοριά». Πρωταγωνιστής στην άλωση της Τριπολιτσάς και στα Δερβενάκια.

Οι πολιτικές διαφωνίες, αλλά και ο εμφύλιος πόλεμος που ξεσπά στην επαναστατημένη Ελλάδα, οδηγούν τον Κολοκοτρώνη στη φυλακή δύο φορές. Οι συνθήκες κράτησής του στο Παλαμήδι είναι άθλιες και δεν αρμόζουν καθόλου στον μεγάλο αυτό ήρωα της επανάστασης. Ο Όθωνας τον αποφυλακίζει στις 27 Μαΐου του 1835. Μετά το θάνατό του τιμήθηκε από την Ελληνική Πολιτεία με τον βαθμό του Στρατάρχη.

Αξίζει να αναφερθούν:

Άλωση της Τριπολιτσάς

Ο Κολοκοτρώνης πρότεινε να πολιορκήσουν την Τριπολιτσά που ήταν η κεντρική διοικητική, εμπορική και στρατιωτική έδρα των Τούρκων στην Πελοπόννησο. Έστησαν στρατόπεδα στα βουνά γύρω από αυτήν και η πολιορκία άρχισε. Όσο περνούσε ο καιρός η πολιορκία γινόταν πιο στενή, λιγότεψαν τα τρόφιμα, άρχισε η διχόνοια μεταξύ των Τούρκων και η Τριπολιτσά έπεσε τελικά στα χέρια των επαναστατών στις 3 Σεπτεμβρίου του 1821.

Μάχη στα Δερβενάκια

26 Ιουλίου 1822, γνωστή ως “σφαγή του Δράμαλη”. Ο Κολοκοτρώνης φτάνοντας στα Δερβενάκια με την βοήθεια και άλλων οπλαρχηγων απέκλεισε τις διαβάσεις. Οι Τούρκοι της εμπροσθοφυλακής μπήκαν στο στενό πέρασμα που ενώνει την αργολική με κορινθιακή πεδιάδα και όταν έφτασαν στην έξοδο δέχτηκαν την επίθεση των Ελλήνων. Καθώς οπισθοχώρησαν τους επιτέθηκε ο Νικηταράς με τον δικό του στρατό. Οι Τούρκοι παγιδεύτηκαν και είχαν τρομακτικές απώλειες.

Θεόδωρος Κολοκοτρώνης

Κολοκοτρώνης

Ψυχή θεριού! Καρδιά παιδιού!
Μελαχρινός περίσσα!
Αϊτού θωριά! Δράκου φωνή
και χαίτη λιονταρίσα!
Και νεύρα σαν ατσάλι!
Μύτη γαμψή! Μπράτσα γερά!
Μπόι κοντό! Μυαλό ψηλό
κι αγύριστο κεφάλι!

Να τος, ο Γέρος, ο λεβέντης του Μοριά,
που πρωτομάστορα τον έχει η Λευτεριά!

Ν. Β. Ρούσος

Μόνο ένας Έλληνας να μείνει,
πάντα θα πολεμούμε
και μην ελπίζεις
πως την γην μας
θα την κάνεις δική σου,
βγάλ' ντο από τον νου σου.

Θεόδωρος Κολοκοτρώνης
(από επιστολή του στον Ιμπραήμ)

Γιάννης Θεοφανίδης , Νίκος Γεωργουδάκης

[Των Κολοκοτρωναίων - Λάμπουν στα χιόνια τα βουνά](#)

Δημήτριος Υψηλάντης

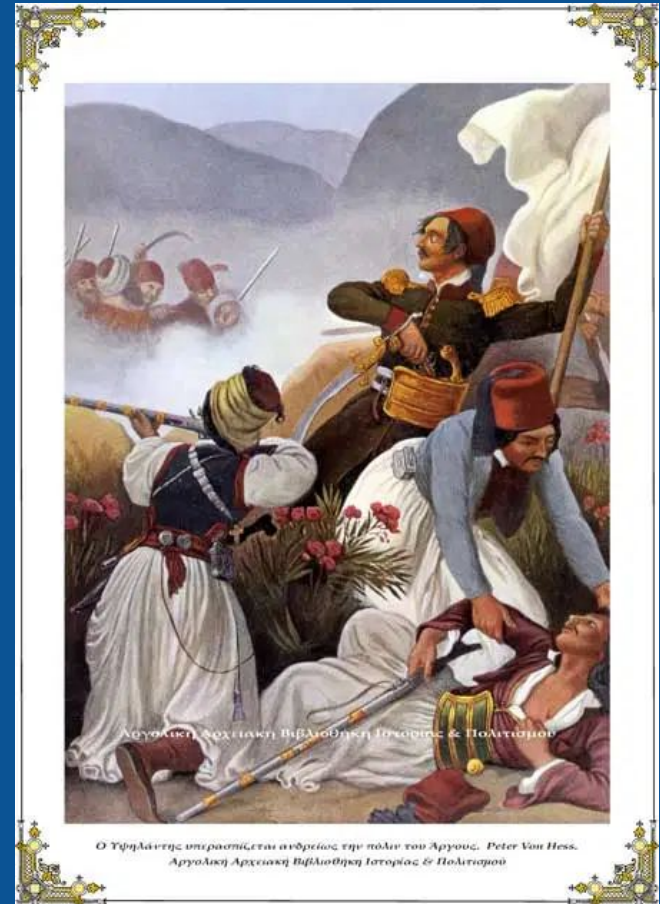
Ο Δημήτριος Υψηλάντης γεννήθηκε το 1793 στην Κωνσταντινούπολη. Ο αδελφός του, Αλέξανδρος Υψηλάντης, ήταν ο αρχηγός της Φιλικής Εταιρείας, στην οποία συμμετείχε και ο ίδιος. Ο Δημήτριος Υψηλάντης σπούδασε στη Γαλλία σε στρατιωτικές σχολές και στη συνέχεια κατατάχθηκε στην αυτοκρατορική φρουρά του Τσάρου στην Πετρούπολη. Την 1η Ιουλίου **1821** οι οπλαρχηγοί ανέθεσαν στον Υψηλάντη να αναλάβει την αρχηγία της πολιορκίας της Τριπολιτσάς.

Δημήτριος Υψηλάντης

Συμμετείχε σε αρκετές μάχες και σε επαναστάσεις. Κάποιες από τις οποίες συμμετείχε, ήταν η επανάσταση στην Πελοπόννησο, η Ναυμαχία του Ναυαρίνου και η μάχη της Πέτρας.

Η μάχη της Πέτρας ήταν και η τελευταία μάχη του αγώνα, στις 12 Σεπτεμβρίου 1829, της οποίας ηγήθηκε ο ίδιος. Στη μάχη αυτή, οι Τούρκοι έπειτα από μεγάλες απώλειες αναγκάστηκαν να συνθηκολογήσουν.

Αξίζει να αναφερθούν

Ο Δημήτριος Υψηλάντης

- Είχε δεσμό με την Μαντώ Μαυρογένους, τον οποίο διέλυσε με δολοπλοκία ο Ιωάννης Κωλέττης, από φόβο μήπως ο Υψηλάντης αναλάβει την ηγεμονία της χώρας.
- Τον Ιούνιο του 1821 έφτασε στην Πελοπόννησο και πήρε τη θέση του φυλακισμένου αδελφού του Αλέξανδρου αναλαμβάνοντας την αρχηγία της επανάστασης. Μετά από αυτό το γεγονός η επανάσταση σημείωσε τις πρώτες επιτυχίες.
- Ξεκίνησε και τερμάτισε την Επανάσταση στο Μοριά και στη Ρούμελη.

Παλαιών Πατρών Γερμανός

Ο Παλαιών Πατρών Γερμανός ήταν ένας από τους πρωταγωνιστές ιεράρχες της επανάστασης του 1821 με διπλωματική και πολιτική δράση. Γεννήθηκε στη Δημητσάνα στις 25 Μαρτίου του 1771 από φτωχούς γονείς. Φοίτησε στη σχολή Δημητσάνας στο Άργος και μετέπειτα στη Σχολή της Σμύρνης. Στις αρχές του 1806 έγινε επίσκοπος και εκλέχθηκε μητροπολίτης Παλαιών Πατρών. Πρωτοστάτησε στη συγκέντρωση χρημάτων για την προετοιμασία της επανάστασης.

Παλαιών Πατρών Γερμανός

Το 1818 μυστήθηκε στην Φιλική Εταιρεία και από τότε αφοσιώθηκε στην προετοιμασία της επανάστασης. Το καλοκαίρι του 1821 βρέθηκε στη Ζαράκοβα, όπου προσπάθησε να συμφιλιώσει τους προκρίτους με τον Δημήτριο Υψηλάντη. Έφυγε για την Ιταλία το 1822 με τον Γεώργιο Μαυρομιχάλη με σκοπό να επιτύχουν τη συνδρομή του Πάπα στην ελληνική υπόθεση, όπου, παρά τις προσπάθειές του, δεν ολοκλήρωσε την αποστολή του.

Παλαιών Πατρών Γερμανός

Απόσπασμα από την ταινία: Η μεγάλη στιγμή του 21

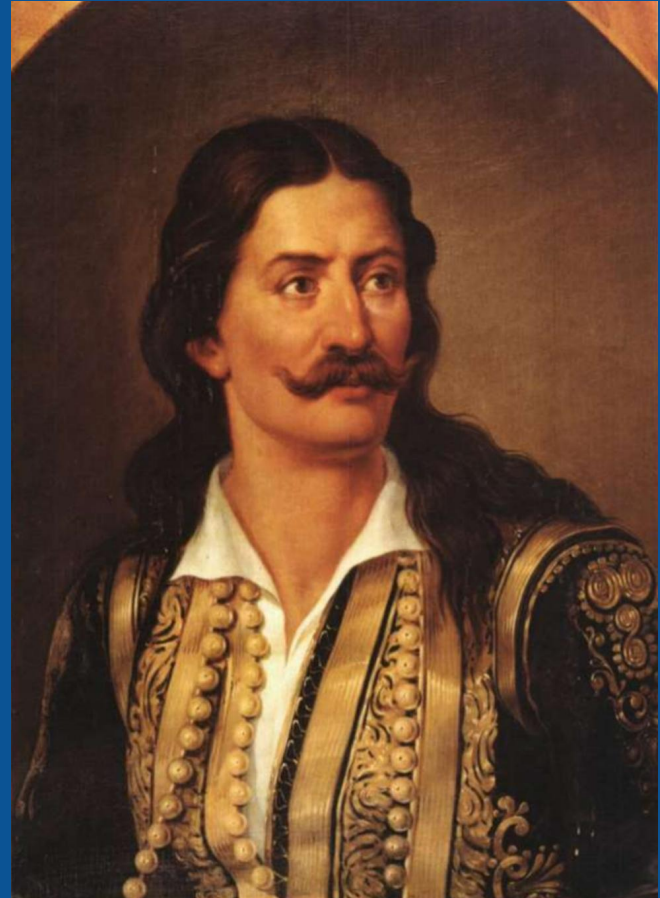
<https://video.link/w/t1pcc>

Στέλλα Κυριακοπούλου-Ζωή Ζουμπούλογλου-Κάρλα Φούρ

Αθανάσιος Διάκος

Ο Αθανάσιος Διάκος γεννήθηκε στην Αρτοτίνα Φωκίδας το 1788. Σύμφωνα με μία εκδοχή, το πραγματικό του όνομα ήταν Αθανάσιος Γραμματικός ή κατά άλλους Αθανάσιος Μασσαβέτας. Ήταν ένας από τους Έλληνες πρωταγωνιστές οπλαρχηγούς του πρώτου έτους της Επανάστασης του 1821, ο οποίος έδρασε στη Στερεά Ελλάδα. Υπήρξε για έναν χρόνο πρωτοπαλίκαρα του Οδυσσέα Ανδρούτσου. Μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία το 1818 και το 1820 έγινε αρματολός στη Λιβαδειά. Στις 27 Μαρτίου πρωτοστατεί στην κήρυξη της επανάστασης στην Ανατολική Στερεά Ελλάδα

Η Μάχη της Αλαμάνας

Στις 23 Απριλίου 1821 και μετά την επίθεση χιλιάδων Τούρκων, ο Διάκος με λιγοστούς άντρες υπερασπίστηκε τη γέφυρα της Αλαμάνας. Μετά από σκληρή μάχη με τον στρατό του Ομέρ Βρυώνη, οι ελληνικές δυνάμεις οπισθοχώρησαν. Ο Διάκος, όμως συνέχισε να μάχεται ηρωικά, τραυματίζεται και συλλαμβάνεται αιχμάλωτος. Ο Ομέρ Βρυώνης προσφέρθηκε να τον κάνει ανώτερο αξιωματικό στον οθωμανικό στρατό, αν ασπαζόταν το Ισλάμ. Εκείνος αρνήθηκε απαντώντας “Εγώ Γραικός γεννήθηκα, Γραικός θε να αποθάνω!” Την επόμενη μέρα, στις 24 Απριλίου 1821 θανατώθηκε με βάνουσο τρόπο από τους Τούρκους.

Τραγούδια και ποιήματα αφιερωμένα στον Α. Διάκο

Του Αθανάσιου Διάκου- Μ. Ρασούλης

Οι ποιητές για τον Αθανάσιο Διάκο

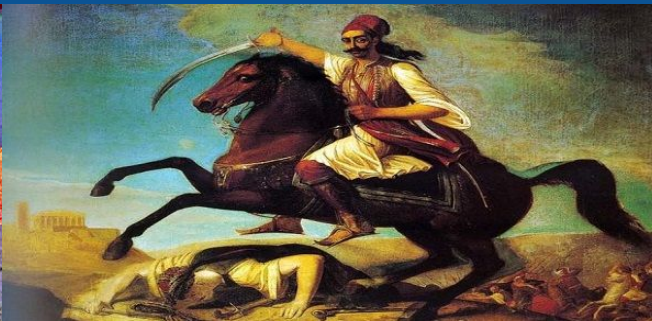
Μελίνα Ηλιοπούλου ~ Σοφία Στάγια

Γεώργιος Καραϊσκάκης

Ο Γεώργιος Καραϊσκάκης γεννήθηκε το 1780 στο Μαυρομάτι Καρδίτσας. Ήταν γιος του Δημήτρη Καραϊσκού και της μοναχής Ζωής Ντιμισκή. Η μητέρα του πέθανε όταν ήταν οκτώ χρονών. Μεγάλωσε με τους θετούς γονείς του, μία οικογένεια Σαρακατσάνων.

Στα 15 του εγκαταλείπει τους θετούς του γονείς και σχηματίζει κλέφτικη ομάδα από συνομηλίκους του. Στα 18 του πέφτει στα χέρια του Αλή Πασά, ο οποίος εκτιμώντας τον ισχυρό του χαρακτήρα τον προσλαμβάνει στη σωματοφυλακή του. Το 1804 εγκαταλείπει τον Αλή Πασά κι ενώνεται με το σώμα του περίφημου κλέφτη Κατσαντώνη. Το 1812 μετά τη διάλυση της ομάδας επιστρέφει στα Γιάννινα. Την περίοδο αυτή έγινε και ο γάμος του με την Γκόλφω Ψαρογιαννοπούλου, με την οποία απέκτησε δύο κόρες κι ένα γιο.

Τον Ιούλιο του 1826 διορίζεται αρχιστράτηγος της Στερεάς Ελλάδας. Συμμετείχε σε πολλές μάχες. Στις 23 Απριλίου 1827 ο Αρχιστράτηγος Γεώργιος Καραϊσκάκης υπέκυψε στο θανατηφόρο τραύμα του, μέσα στο εκκλησάκι του Αγίου Νικολάου στο Κερατσίνι.

Γεώργιος Καραϊσκάκης

Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΑΡΑΧΟΒΑΣ

Η μάχη της Αράχοβας πραγματοποιήθηκε στις 24 Νοεμβρίου του 1826. Ο Καραϊσκάκης θέλοντας να δημιουργήσει αντιπερισπασμό στους Τούρκους που πολιορκούσαν την Ακρόπολη, μπήκε στην Αράχοβα ύστερα από επταήμερη μάχη εναντίον τους. Έτσι στις 24 Νοεμβρίου και εν μέσω θύελλας οι Έλληνες κερδίζουν πανηγυρικά τη μάχη.

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ

Παραμονή της μάχης για την απελευθέρωση της Ακρόπολης των Αθηνών και ενώ ο Καραϊσκάκης είναι βαριά άρρωστος ξεσπά μια μικροσυμπλοκή στον κάμπο του Νέου Φαλήρου κοντά στον χώρο που βρίσκεται το Γήπεδο Γ. ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ. Εκεί, κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες, τραυματίζεται θανάσιμα και πεθαίνει την επόμενη μέρα 23 Απριλίου 1827, ανήμερα της γιορτής του. Λίγο πριν πεθάνει, συνέστησε στους συγκεντρωμένους οπλαρχηγούς να έχουν ομόνοια και να αγωνίζονται για την ελευθερία της Ελλάδας.

Γεώργιος Καραϊσκάκης

Πόλεμος θάρχιζε. Στὰ ξάγναντα, μπροστά μου,
κορφή, γκρεμός• τὸ βουνὸ μαῦρο. Ξαφνικὰ
τὸ βουνὸ ἀστράφτει μέσ' στὴν ὑπνοφαντασιά μου
σὰν ἀπὸ φάσγανα γυμνὰ γιὰ φονικά.

Ὅσο κι ἂν ἐγερν' ἐμὲ δείλια πρὸς τὰ χάμου,
μὲ μάτια πρόσμενα ὑψωμένα ἐκστατικὰ
τὰ πρῶτα βόλια νὰ σφυρίζουνε στ' αὐτιά μου
κι' ἔνιωθα κάτι σὰ φτερὸ στὰ σωθικά.

Καὶ νά! ἀπὸ τοῦ βουνοῦ τὴν κορωμένη ράχη
δὲ χύμησε μουγγρίζοντας ἡ ἀντάρα ἡ μάχη.

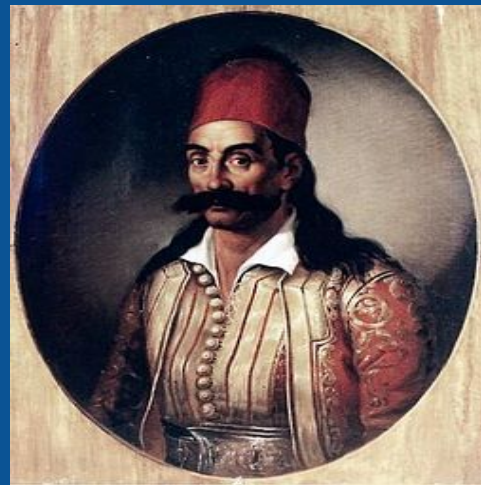
Τὸ βουνὸ χρυσὴ σκάλα, κλέφτες καὶ κουρσάροι
τὴν κατεβαίνανε, καὶ σ' ὄλους μέσα ποιός;

Ἔνας ξεχώριζε, τοῦ Γένους τὸ καμάρι,
τῆς Καλογριάς ὁ Γιός!

Κωστής Παλαμάς

Τραγούδι: [Γεια σου Γεώργιε Καραϊσκάκη](#)

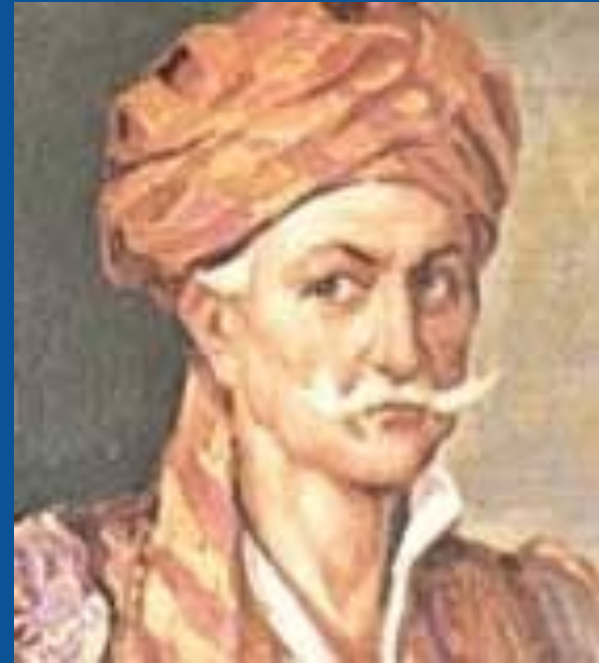
Παναγιώτης Ουρανίτσας, Παναγιώτης Παπαδόπουλος

Πανουργιάς ή Δημήτριος Ξηρός

Ο Δημήτριος Ξηρός ή Πανουργιάς ήταν οπλαρχηγός στα Σάλωνα (Άμφισσα). Γεννήθηκε το 1767 στη Δρέμισα και πέθανε το 1834 στη Φωκίδα. Ήταν γιος του Δημητρίου Ξηρού ή Ξεροδημήτρη. Σε νεαρή ηλικία καταδικάστηκε σε θάνατο επειδή σκότωσε δύο μπέηδες. Όμως, ένας ισχυρός Οθωμανός ο Δελή Αχμέτ μεσολάβησε να του χαρίσουν τη ζωή και τον πήρε μαζί του σαν πρωτοπαλικάρο. Όταν πέθανε ο Τούρκος κλέφτης, ο Πανουργιάς πήρε τη θέση του.

Μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία και προετοίμασε με επιτυχία την επανάσταση στην Παρνασσίδα στις 24 Μαρτίου 1821. Ενώ σημαντική υπήρξε η συμβολή του Πανουργιά, σε συνεργασία με τον Οδυσσέα Ανδρούτσο, στην ήττα του Δράμαλη στον Μοριά.

Πολιορκία των Σαλώνων

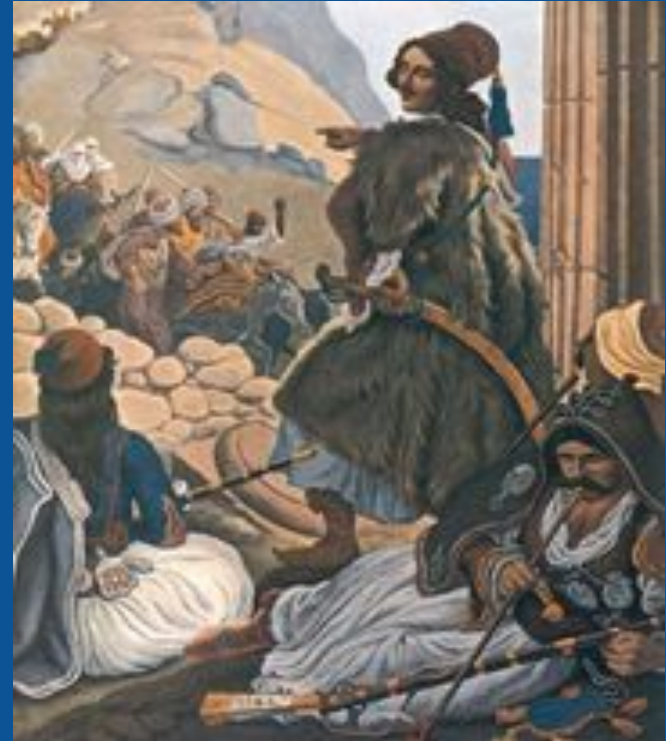
Στις 27 Μαρτίου, ξημερώματα, τα Σάλωνα βρέθηκαν σε κατάσταση πολιορκίας. Το Κάστρο της Άμφισσας ήταν το πρώτο που έπεσε στα χέρια των Επαναστατημένων Ελλήνων του 1821- τότε λεγόταν Κάστρο των Σαλώνων. Η πολιορκία του ξεκίνησε στις 27 Μαρτίου του '21, λίγες μέρες μετά την έναρξη της Επανάστασης. Οι Τούρκοι άντεξαν περίπου δύο εβδομάδες και στις 10 Απριλίου, παραδόθηκαν στους Έλληνες και στον οπλαρχηγό Πανουργιά.

ΑΞΙΖΕΙ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΘΕΙ

Το όνομά του Πανουργιάς οφείλεται σε παρανόηση. Ο νονός του, απλός και αγράμματος άνθρωπος, νόμιζε ότι ήταν κορίτσι και τον βάφτισε Πανωραία ή Πανώρια. Ο θεοσεβούμενος πατέρας του αρνήθηκε να αλλάξει το όνομα του γιου του, μετατρέποντάς το στο αρσενικό Πανώριας και σε παραφθορά Πανουργιάς. Αργότερα το υιοθέτησε και ως επίθετο και υπέγραφε ως Πανουργιάς Δ. Πανουργιάς.

Το 1822 οι πολιορκούμενοι Τούρκοι στον Ακροκόρινθο ζήτησαν να παραδοθούν στον Πανουργιά. Η σκηνή της παράδοσης απαθανατίστηκε στον πίνακα του Πέτερ φον Ες “Ο Πανουργιάς κυριεύων τον Ακροκόρινθον”.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ

Ο Δημήτριος Παπανικολής γεννήθηκε στα Ψαρά το 1790. Από πολύ μικρή ηλικία μπήκε στο ναυτικό επάγγελμα εκπαιδευόμενος μέχρι που πήγε σε κάποιο υποτυπώδες ελληνικό σχολείο. Όταν το τελείωσε, ακολούθησε τον πατέρα του σε αγώνες που έκανε τότε με τους Βέρβερους και Αλγερινούς πειρατές. Ήταν πυρπολητής στη ναυμαχία της Ερεσού και στη ναυμαχία του Γέροντα. Με τη λήξη του Αγώνα, επιδόθηκε στο εμπόριο, μέχρι τη στιγμή που ο Όθωνας και η κυβέρνηση αγόρασαν το πλοίο του, διατηρώντας όμως τον Παπανικολή κυβερνήτη. Το 1843 είχε εκλεγεί πληρεξούσιος των Ψαρών. Το 1846 έληξε και η ναυτική του σταδιοδρομία, όταν ανέλαβε Πρόεδρος του Ναυτοδικείου, θέση που διατήρησε μέχρι το θάνατό του το 1855.

Ναυμαχία της Ερεσού

Το πρωί της 27ης Μαΐου 1821, ο Παπανικολής και ο Καλαφάτης, κυβερνήτες δύο πυρπολικών, επιτέθηκαν στο τουρκικό δίκροτο (πολεμικό σκάφος) που είχε δέσει στο λιμάνι της Ερεσού. Ο Καλαφάτης δεν τα κατάφερε κι αποχώρησε. Ο Παπανικολής κατάφερε να το πλησιάσει και να βάλει μπουρλότο στο πυρπολικό του. Το έδεσε στο πλοίο, ενώ εκείνος και οι ναύτες του έφυγαν με τη βάρκα διαφυγής. Το πλοίο ανατινάχτηκε και περισσότεροι από 1.000 Τούρκοι πέθαναν. Η πυρπόληση του τουρκικού δικρότου στην Ερεσό υπήρξε το πρώτο μεγάλο ναυτικό κατόρθωμα του '21. Ήταν μάλιστα η πρώτη φορά που οι Έλληνες επαναστάτες χρησιμοποίησαν πυρπολικό.

Η πυρπόληση του τουρκικού δικρότου στην Ερεσό,
Πίνακας του Κωνσταντίνου Βολανάκη

ΑΞΙΖΕΙ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΘΕΙ

Το Ελληνικό Πολεμικό Ναυτικό τιμώντας τον, έδωσε το όνομά του σε τρία υποβρύχια. Το πρώτο ήταν το περίφημο που έδρασε στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και του οποίου ο πυργίσκος διατηρείται εμπρός από το Ναυτικό Μουσείο Ελλάδος στον Πειραιά.

Το 2017 το υποβρύχιο Παπανικολής απέκτησε το δικό του εμβατήριο.
(απόσπασμα)

Στην Ελλάδα μας έχουμε Ναυτικό που' ναι ένδοξο μαζί κι ηρωικό με στολίδι του το πιο υπέρλαμπρο «Παπανικολής», το υποβρύχιο!

Απόσπασμα από τον λόγο του Θ.Κολοκοτρώνη στην Πνύκα απευθυνόμενος στους νεότερους

Εμάς μη μας τηράτε πλέον. Το έργο μας και ο καιρός μας επέρασε. Και αι ημέραι της γενεάς, η οποία σας άνοιξε το δρόμο, θέλουν μετ' ολίγον περάσει. Την ημέρα της ζωής μας θέλει διαδεχθή η νύκτα του θανάτου μας, καθώς την ημέραν των Αγίων Ασωμάτων θέλει διαδεχθή η νύκτα και η αυριανή ήμερα. Εις εσάς μένει να ισάσετε και να στολίσετε τον τόπο, οπού ημείς ελευθερώσαμε.

“Ας κρατήσουν οι χοροί”

Θεόδωρος Βρυζάκης: Η Ελλάς ευγνωμονούσα